

TAM PARTİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ SÖZLEŞMESİ

Katılımcı Demokrasiyle Eşit ve Adil Bir Gelecek İçin

Giriş: Eşitliğin Temel Taşı Olarak Katılımcı Demokrasi

Toplumsal cinsiyet eşitliği, insanlık tarihinin en eski ve en evrensel mücadelelerinden biridir. Binlerce yıldır süregelen ataerkil yapılar, yerleşik kültürel normlar, yasal düzenlemeler ve ekonomik sistemler; kadınları ve diğer kimlikleri sistematik olarak ikinci plana itmiş, bireysel ve toplumsal potansiyellerinin önüne engeller koymuştur. Bu eşitsizlik sadece bireylerin yaşam kalitesini düşürmekle kalmamış, toplumların sosyal, ekonomik ve siyasi gelişimini de ciddi biçimde sekteye uğratmıştır. Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, ayrımcılık, yoksulluk, dışlanma ve fırsat eşitsizliği gibi sorunlar, bu köklü adaletsizliğin en yıkıcı sonuçlarıdır. Gerçek ilerleme ancak toplumun tüm üyeleri eşit hak ve fırsatlara sahip olduğunda mümkündür.

Bu sözleşme, toplumsal cinsiyet eşitliğini yalnızca bir insan hakkı ve ahlaki bir zorunluluk değil; aynı zamanda adil, demokratik, refah içinde ve sürdürülebilir bir toplumun temel taşı olarak gören sarsılmaz bir inançla kaleme alınmıştır. Bizler, kalıcı toplumsal cinsiyet eşitliğinin ancak katılımcı demokrasinin ilkeleriyle her bireyin sesinin eşit derecede duyulduğu, kararların şeffaf, kapsayıcı ve hesap verebilir biçimde alındığı bir sistemle mümkün olacağına inanıyoruz. Katılımcı demokrasi, pasif yurttaşlık anlayışının ötesine geçerek aktif yurttaşlığı teşvik eder ve eşitlik mücadelesini sadece devlete ya da uzmanlara değil, toplumun tamamına ait bir sorumluluk haline getirir. Bu yaklaşım, eşitliğe giden yolda en güçlü ve dönüştürücü araçlardan biridir.

Bu kitapçık, herkes için eşitliğin ve adaletin hâkim olduğu bir geleceği inşa etmeye çağrı niteliği taşımaktadır. Aynı zamanda kapsamlı bir yol haritası ve ilham verici bir rehberdir. Amacımız, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin çok boyutlu ve kesişimsel doğasını derinlemesine analiz etmek, bu eşitsizliği ortadan kaldırmaya yönelik somut ve ölçülebilir hedefler belirlemek ve bu hedeflere ulaşmak için katılımcı demokrasi mekanizmalarının nasıl daha etkin kullanılabileceğini ortaya koymaktır.

Bölüm 1: Temel İlkelerimiz – Eşit ve Adil Bir Toplumun Temelleri

Sözleşmemizin temelini oluşturan bu ilkeler, toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesine yön veren değerlerimizi, felsefemizi ve temel duruşumuzu yansıtmaktadır:

- 1. Evrensel İnsan Hakları ve Onur:** İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde de açıkça ortaya konulduğu gibi, her birey, toplumsal cinsiyetinden, cinsel yöneliminden, etnik kökeninden, yaşından, engellilik durumundan veya herhangi başka bir kimlik özelliğinden bağımsız olarak, doğuştan gelen ve devredilemez insan haklarına sahiptir. Bu haklar; yaşam hakkı, özgürlük, güvenlik, ayrımcılığa uğramama, işkence ve kötü muameleye maruz kalmama, onurlu bir yaşam sürme, eğitim, sağlık, adil yargılanma ve şiddetten uzak kalma hakkını kapsar. Toplumsal cinsiyet eşitliği, bu evrensel hakların eksiksiz biçimde tanınması, korunması ve uygulanması demektir. Cinsiyet temelli ayrımcılık, insan onurunu zedeleyen en temel ihlallerden biridir. Her türlü ayrımcılığın ve insan onurunu zedeleyici uygulamanın karşısında durmak ise bizim temel ilkemizdir.

- 2. Kapsayıcılık ve Çeşitliliğin Tanınması:** Toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesi, yalnızca kadınların haklarını savunmakla sınırlı değildir; bu, çok daha geniş ve kapsayıcı bir perspektifi gerektirir. Bu mücadele, erkekler, trans bireyler, non-binary bireyler ve diğer tüm toplumsal cinsiyet kimliklerini kapsar ve onların özgün deneyimlerini, ihtiyaçlarını ve kimliklerini tanır. Toplumsal cinsiyet eşitliği politikaları, bu çeşitliliği göz önünde bulundurarak tasarlanmalı, hiç kimsenin toplumsal cinsiyet kimliği nedeniyle ayrımcılığa veya dışlanmaya maruz kalmaması sağlanmalıdır. Özellikle marjinalize edilmiş toplumsal cinsiyet gruplarının karşılaştığı özel zorluklar ve ihtiyaçlar, politikaların merkezine yerleştirilmelidir.
- 3. Gerçek Katılımcılık ve Söz Hakkı:** Demokratik süreçlerin temelinde yatan katılımcılık ilkesi, toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesinde hayati bir öneme sahiptir. Karar alma süreçleri, yalnızca seçilmiş temsilcilerin veya uzmanların değil, etkilenen tüm kesimlerin, özellikle de marjinalleştirilmiş toplumsal cinsiyet gruplarının aktif katılımına açık olmalıdır. Hiçbir şey bizsiz olmasın' ilkesini benimsiyoruz: Eşitsizlikten doğrudan etkilenen kadınların ve marjinalleştirilmiş toplumsal cinsiyet gruplarının sesleri, deneyimleri ve öncelikleri olmadan alınan hiçbir karar meşru değildir. Politikaların ve uygulamaların, doğrudan bu kesimlerin katkısıyla, onların ihtiyaç ve taleplerine dayanarak şekillendirilmesini savunuyoruz.
- 4. Hesap Verebilirlik ve Şeffaflık:** Toplumsal cinsiyet eşitliği için tüm kurumlar ve kuruluşlar, politikaları ve uygulamaları konusunda tam hesap verebilir olmalıdır. Süreçler şeffaf yürütülmeli, ilerlemeler düzenli olarak izlenmeli ve kamuoyuyla anlaşılır biçimde paylaşılmalıdır. Hedeflere ulaşamadığında sorumluluk üstlenilmeli, nedenler analiz edilmeli ve düzeltici önlemler hızla uygulanmalıdır. Şeffaflık, güvenin ve katılımcılığın temelidir.
- 5. Dönüştürücü Adalet ve Yapısal Değişim:** Mevcut toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini gidermekle yetinmiyor; eşitsizliği üreten yapısal sorunları, kökleşmiş normları, kalıp yargıları ve güç ilişkilerini kökten dönüştürmeyi hedefliyoruz. Dönüştürücü adalet, yalnızca semptomları tedavi etmek veya mevcut eşitsizlikleri telafi etmekle kalmaz; toplumsal zihniyeti, kültürel pratikleri, ekonomik yapıları ve siyasi sistemleri eşitlikçi bir yönde dönüştürmeyi amaçlar ve cinsiyetçi normların sorgulanıp yıkılmasını gerektirir.
- 6. Kesişimsellik Yaklaşımı:** Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, bireylerin diğer kimlikleriyle (yaş, etnik köken, din, cinsel yönelim, engellilik durumu, sosyoekonomik sınıf, göçmenlik statüsü, coğrafi konum vb.) kesiştiğinde daha da karmaşık ve derinleşen ayrımcılık biçimleri yaratır. Örneğin; hem kadın hem de engelli olan bir birey, sadece cinsiyeti nedeniyle değil, aynı zamanda engelliliği nedeniyle de ek ayrımcılığa maruz kalabilir. Bu nedenle, toplumsal cinsiyet eşitliği politikaları,

kesişimsel ayrımcılıkları tanımalı ve bu çoklu dezavantajlı durumları bütüncül bir yaklaşımla ele alacak şekilde tasarlanmalıdır. Hiçbir birey, kimliğinin herhangi bir boyutu nedeniyle dışlanmamalı veya ayrımcılığa uğramamalıdır.

Bölüm 2: Hedeflerimiz – Eşit Bir Gelecek İçin Somut Adımlar

Bu bölümde, toplumsal cinsiyet eşitliğinin hayatın farklı alanlarındaki somut hedeflerini ve bu hedeflere ulaşmak için atılması gereken adımları detaylandırıyoruz. Her bir hedef, katılımcı demokrasi ilkeleriyle desteklenerek, toplumun her kesiminin katkısıyla hayata geçirilmeyi amaçlamaktadır:

1. Eğitimde Eşitlik ve Kapsayıcılık

Eğitim, toplumsal cinsiyet eşitliğinin temelini oluşturan en güçlü ve dönüştürücü araçlardan biridir. Eşitlikçi bir toplumun inşası, eğitim sisteminin köklü bir şekilde dönüştürülmesiyle başlar ve bireylerin potansiyellerini tam olarak gerçekleştirmelerini sağlar.

- **Toplumsal Cinsiyete Duyarlı ve Dönüştürücü Müfredat:** Okul öncesinden üniversiteye kadar tüm eğitim kademelerinde toplumsal cinsiyet kalıp yargılarından arındırılmış, eşitlikçi ve kapsayıcı müfredatlar oluşturulması zorunludur. Ders kitapları, eğitim materyalleri ve öğretim yöntemleri, cinsiyetçi dil ve görsellerden arındırılmalı, farklı toplumsal cinsiyet kimliklerinin (kadınlar, erkekler, trans bireyler, non-binary bireyler vb.) başarıları, katkıları ve deneyimleri görünür kılınmalıdır. Bu müfredatlar, öğrencilere eleştirel düşünme becerileri kazandırmalı, toplumsal cinsiyet rollerinin yapaylığını sorgulatmalı ve çeşitliliğe, farklılıklara saygıyı aşılmalıdır. Ayrıca, müfredatın geliştirilmesi sürecine öğretmenler, öğrenciler ve veliler de aktif olarak dâhil edilmelidir.
- **Eğitimde Fırsat Eşitliğinin Tam Sağlanması:** Kız çocuklarının, trans ve non-binary öğrencilerin, engelli öğrencilerin, mülteci ve göçmen öğrencilerin ve diğer dezavantajlı toplumsal cinsiyet kimliklerinin eğitime erişimlerinin önündeki tüm kültürel, ekonomik, fiziksel ve dijital engeller kaldırılmalıdır. Okul terklerini önlemek için özel destek programları geliştirilmelidir. Erken yaşta evlilikler ve çocuk işçiliği kesin olarak sona erdirilmeli; hiçbir çocuğun eğitim hakkının bu uygulamalarla gasp edilmesine izin verilmemelidir. Özellikle kırsal bölgelerde ve yoksul mahallelerde eğitim altyapısı güçlendirilmeli, dijital uçurumun kapatılması için gerekli teknolojik imkânlar sağlanmalıdır.
- **Kapsamlı Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Eğitimi:** Yaşa uygun, bilimsel temelli, insan haklarına dayalı ve kapsayıcı cinsel sağlık ve üreme sağlığı eğitimleri, müfredatın ayrılmaz bir parçası haline getirilmelidir. Bu eğitimler, rıza, güvenli ilişkiler, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar, gebeliği önleme yöntemleri, cinsel kimlik ve yönelim çeşitliliği, beden olumlama ve toplumsal cinsiyet temelli şiddetin önlenmesi konularını kapsamalıdır. Bu eğitimler, gençlerin bilinçli kararlar almalarını ve sağlıklı ilişkiler kurmalarını desteklemelidir.

- **Öğretmen Eğitimi ve Farkındalık:** Öğretmenler ve eğitim yöneticileri, toplumsal cinsiyet eşitliği, kesişimsellik, toplumsal cinsiyete duyarlı pedagoji ve ayrımcılıkla mücadele konularında düzenli ve kapsamlı eğitimler almalıdır. Bu eğitimler, öğretmenlerin kendi önyargılarını fark etmelerini, cinsiyetçi dil ve davranışlardan kaçınmalarını ve sınıflarında her öğrencinin kendini güvende ve değerli hisseflığı eşitlikçi bir öğrenme ortamı yaratmalarını sağlamalıdır.

Ayrıca öğretmenler, aileleri toplumsal cinsiyet konularında bilinçlendirmeli; örneğin kız çocuklarına yönelik şiddet içeren veya kız-erkek çocukları ayırıştırıcı söylemlere karşı uyarmalı ve sağlıklı, eşitlikçi aile pratiklerini teşvik etmelidir.

- **Güvenli Okul Ortamları:** Okullarda toplumsal cinsiyete dayalı zorbalık, taciz, cinsel şiddet ve mobbing'in önlenmesi için etkili politikalar ve şeffaf şikayet mekanizmaları oluşturulmalıdır. Öğrencilerin kendilerini güvende hissettikleri, destekleyici, ayrımcılıktan uzak ve kapsayıcı bir okul ortamı sağlanmalıdır. Okul idareleri ve veliler, bu konuda işbirliği içinde olmalı, öğrencilerin ruh sağlığına yönelik destek hizmetleri sunulmalıdır.

2. İstihdamda ve Ekonomide Eşitlik

Ekonomik bağımsızlık ve eşitlik, toplumsal cinsiyet eşitliğinin temel direklerinden biridir. İstihdamda ve ekonomideki yapısal eşitsizlikler, kadınların ve diğer toplumsal cinsiyet kimliklerinin yaşam kalitesini, karar alma yetkilerini ve toplumsal katılımlarını doğrudan etkiler.

- **Eşit İşe Eşit Ücret ve Ücret Şeffaflığı:** Eşit değerdeki işe eşit ücret ilkesi, yasal olarak tam olarak uygulanmalı ve etkin bir şekilde denetlenmelidir. Toplumsal cinsiyete dayalı ücret uçurumunun kapatılması için şirketlerde ücret şeffaflığı zorunlu hale getirilmeli, düzenli denetimler yapılmalı ve ayrımcılık yapan işverenlere karşı caydırıcı yaptırımlar uygulanmalıdır. Bununla birlikte, işlerin 'erkek işi' veya 'kadın işi' olarak nitelendirilerek bazı grupları dışlayacak şekilde yapılandırılması da sona erdirilmelidir; örneğin belediyelerde kadın iş operatörlerinin görülmemesi gibi uygulamalar ortadan kaldırılmalıdır. İşler cinsiyetsizleştirilmeli ve engelli bireylerin de istihdam olanakları göz önünde bulundurularak, devlet ve özel sektörde kontenjanlar ve destekleyici politikalar geliştirilmelidir. Geleneksel olarak kadınların yoğun olarak çalıştığı sektörlerdeki düşük ücret politikaları da gözden geçirilip iyileştirilmelidir.
- **Kadınların İşgücüne Katılımının Artırılması ve Bakım Ekonomisinin Desteklenmesi:** Kadınların işgücüne katılımını engelleyen yapısal sorunlar, özellikle de ücretsiz bakım emeği yükü, kapsamlı bir şekilde ele alınmalıdır. Yeterli sayıda, uygun fiyatlı ve kaliteli kreş, gündüz bakım evi, yaşlı bakım hizmetleri ve engelli bireylere yönelik bakım hizmetleri yaygınlaştırılmalıdır. Esnek çalışma düzenlemeleri, uzaktan çalışma imkanları, tam ücretli ve uzun süreli babalık izninin teşvik edilmesi, bakım yükünün kadınlar ve erkekler arasında eşit paylaşımını desteklemelidir. Bakım ekonomisi, kamusal bir hizmet olarak güçlendirilmeli ve bu

alandan çalışanların hakları iyileştirilmelidir.

- **Cinsiyete Dayalı Ayrımcılığın ve Tacizin Önlenmesi:** İş yerlerinde cinsiyete dayalı ayrımcılığın, cinsel tacizin, psikolojik tacizin (mobbing) ve her türlü istismarın önlenmesi için güçlü yasal düzenlemeler ve etkili, kolay erişilebilir şikayet mekanizmaları oluşturulmalıdır. Yönetici ve işverenlerin bu konuda zorunlu eğitim almaları şarttır, çünkü yalnızca erkekler değil, kadın olarak da bu eril yapıyı benimseyen yöneticiler bu sorunların sürmesine yol açabilir. İşverenler, sıfır tolerans politikası benimsemeli, çalışanlarını düzenli olarak eğitmeli, mağdurlara kapsamlı destek sağlamalı ve faillere karşı yasal süreçleri hızla işletmelidir.
- **Girişimciliğin ve Kooperatifçiliğin Desteklenmesi:** Kadın girişimciliğinin ve kadın kooperatiflerinin finansmana, eğitime, mentorluk programlarına ve pazarlara erişimi kolaylaştırılmalıdır. Özellikle dezavantajlı bölgelerdeki kadınların ekonomik bağımsızlıklarını güçlendirecek destek ağları ve teşvikler oluşturulmalıdır. Dijitalleşen ekonomide kadınların yerini güçlendirecek eğitimler ve platformlar sunulmalıdır.
- **Cam Tavanların Kırılması ve Liderlikte Eşit Temsil:** Kadınların ve diğer toplumsal cinsiyet kimliklerinin üst düzey yönetim pozisyonlarına, karar alma mekanizmalarına ve geleneksel olarak erkek egemen sektörlerle (bilim, teknoloji, mühendislik, matematik gibi STEM alanları) erişimlerinin önündeki engeller kaldırılmalıdır. Şirketlerde ve kamu kurumlarında çeşitlilik ve kapsayıcılık politikaları teşvik edilmeli, liderlik pozisyonları için cinsiyet dengeli aday havuzları oluşturulmalıdır.
- **Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele ve Sosyal Güvenlik:** Kadınların yoğun olarak çalıştığı kayıt dışı sektörlerde güvencesiz ve düşük ücretli çalışma engellenmeli, tüm işler kayıt altına alınmalı ve sosyal güvenlik kapsamına dâhil edilmelidir. Bu, özellikle ev işçileri, tarım işçileri ve mevsimlik işçiler gibi kırılgan gruplar için hayati öneme sahiptir.

3. Siyasette ve Karar Alma Mekanizmalarında Eşit Temsil

Demokrasinin tam anlamıyla işlemesi ve toplumun tüm kesimlerinin ihtiyaçlarının adil bir şekilde karşılanabilmesi için, toplumun tüm kesimlerinin karar alma süreçlerinde eşit ve adil bir şekilde temsil edilmesi şarttır. Çeşitli bakış açılarının temsili, daha iyi ve kapsayıcı politikalar üretilmesini sağlar.

- **Eşit Siyasi Temsil:** Siyasi partilerde, parlamentoda, yerel yönetimlerde, kamu kurumlarında, yargıda ve tüm karar alma organlarında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için yasal ve yapısal düzenlemeler yapılmalıdır. Kota sistemleri, fermuar sistemi, cinsiyet eşitliği yasaları ve teşvik edici mekanizmalar gibi pozitif ayrımcılık uygulamaları, yalnızca kadınları desteklemek için değil, cinsiyetler arası dengeyi sağlamak amacıyla etkin bir şekilde uygulanmalıdır. Örneğin, alt eşik %30 olarak belirlendiğinde bir cinsiyetin diğerinden tamamen baskın olmasının önüne

geçilir; bu eşik sağlandığında toplumsal cinsiyet eşitliği yavaş yavaş oturmaya başlar. Bu kotalar bilinenin aksine ‘kadın kotası’ değil, cinsiyet kotasıdır; erkeklerin katılımının az olduğu yerlerde de onlara pozitif ayrımcılık tanır. Tüm bu uygulamalar, toplumsal cinsiyet eşitliği kalıcı olarak sağlanana kadar geçici araçlar olarak kullanılacak ve eşitliğin doğal olarak gerçekleştiği bir sisteme ulaşmak amaçlanacaktır. Siyasi partiler, kendi içlerinde cinsiyet eşitliği politikalarını benimsemeli ve uygulamalıdır.

- **Katılımcı ve Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme:** Kamu bütçeleri, toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifiyle hazırlanmalı ve harcamaların kadınlar, erkekler ve diğer toplumsal cinsiyet kimlikleri üzerindeki farklı etkileri detaylı bir şekilde analiz edilmelidir. Kamu kaynaklarının eşitlikçi bir şekilde dağıtılması ve toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine ulaşmak için yeterli kaynağın ayrılması sağlanmalıdır. Bütçeleme süreçleri, sivil toplumun ve halkın doğrudan katılımına açık olmalı, bütçe kararlarının toplumsal cinsiyet eşitliği üzerindeki etkileri şeffaf bir şekilde kamuoyuyla paylaşılmalıdır.
- **Sivil Toplum Katılımının Teşviki ve Güçlendirilmesi:** Toplumsal cinsiyet eşitliği alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarının, kadın örgütlerinin ve diğer toplumsal cinsiyet kimlikleri örgütlerinin karar alma süreçlerine aktif katılımları teşvik edilmeli ve bu örgütlere yeterli finansal, kurumsal ve teknik destek sağlanmalıdır. Bu örgütlerin uzmanlıkları, saha deneyimleri ve temsil ettikleri grupların sesleri, politika oluşturma süreçlerinde rehber olarak kullanılmalıdır.
- **Liderlik Gelişim Programları ve Siyasi Eğitim:** Kadınların ve diğer toplumsal cinsiyet kimliklerinin siyasi liderlik ve karar alma pozisyonlarına hazırlanmaları için özel eğitim ve mentorluk programları geliştirilmelidir. Bu programlar, siyasi bilgi, iletişim becerileri, kampanya yönetimi ve liderlik niteliklerini geliştirmeye odaklanmalıdır. Ayrıca, KKTC’de kadın adayları destekleme dernekleri gibi sivil toplum kuruluşlarının varlığının sağlanması ve güçlendirilmesi, kadın ve diğer toplumsal cinsiyet kimliklerinin siyasete eşit ve etkili katılımını destekleyecektir.

4. Şiddetle Mücadele ve Güvenlik

Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, insan hakları ihlali ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin en acımasız ve yaygın tezahürüdür. Bu şiddet; fiziksel, psikolojik, ekonomik, cinsel ve kültürel boyutlarda ortaya çıkabilir. Şiddetle mücadele, mutlak bir önceliktir ve kapsamlı bir yaklaşım gerektirir.

- **Sıfır Tolerans Politikası ve Kapsamlı Tanım:** Kadınlara ve diğer toplumsal cinsiyet kimliklerine yönelik her türlü şiddete (fiziksel, cinsel, psikolojik, ekonomik, dijital şiddet, zorla evlendirme, kadın sünneti, namus cinayetleri vb.) karşı sıfır tolerans politikası benimsenmeli ve kararlılıkla uygulanmalıdır. Şiddet, hiçbir koşulda meşrulaştırılmaz, hoş görülemez veya kültürel bir gerekçeyle savunulamaz. Şiddetin tanımı, uluslararası standartlara uygun olarak genişletilmeli ve dijital şiddet gibi yeni ortaya çıkan biçimleri de kapsamalıdır.

- **Kapsamlı Koruma ve Destek Mekanizmaları:** Şiddet mağdurlarına yönelik yeterli sayıda, erişilebilir, güvenli ve gizliliği esas alan sığınma evleri, kriz merkezleri, danışmanlık hizmetleri, hukuki destek, psikososyal destek ve sağlık hizmetleri sağlanmalıdır. Bu hizmetler, mağdurların ihtiyaçlarına duyarlı, kesişimsel bir yaklaşımla ve travma bilgili bir şekilde sunulmalıdır. Mağdurların ikincil mağduriyet yaşamaması için gerekli tüm önlemler alınmalıdır.
- **Etkin Yasal Düzenlemeler ve Uygulama:** Uluslararası sözleşmelerin ruhuna uygun olarak, toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti önlemeye, failleri etkin bir şekilde kovuşturmayaya, cezalandırmaya ve mağdurları korumaya yönelik yasal düzenlemeler güçlendirilmeli ve tavizsiz bir şekilde uygulanmalıdır. Yargı, kolluk kuvvetleri, sağlık personeli ve sosyal hizmet uzmanları, toplumsal cinsiyet eşitliği, şiddetle mücadele ve mağdur odaklı yaklaşım konularında düzenli, zorunlu ve kapsamlı eğitimler almalı, farkındalıkları artırılmalıdır.
- **Farkındalık ve Önleme Çalışmaları:** Toplumda toplumsal cinsiyete dayalı şiddet konusunda farkındalığın artırılması, özellikle kültürel şiddeti besleyen toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının sorgulanması ve erkeklerin şiddetle mücadeleye aktif katılımını teşvik eden eğitim programları ve kampanyalar yaygınlaştırılmalıdır. Okullarda, iş yerlerinde ve medyada şiddetin önlenmesine yönelik bilinçlendirme çalışmaları sürekli hale getirilmelidir.
- **Veri Toplama ve Analiz:** Toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle ilgili güvenilir, düzenli ve cinsiyete ile kesişimsel kimliklere göre ayrıştırılmış veri toplanmalı; bu veriler şeffaf bir şekilde analiz edilerek politika geliştirme, kaynak tahsisi ve müdahale stratejilerine rehberlik etmelidir. Ayrıca, toplanan veriler üzerinden çalışmalar yapılmalı ve sürekli erişilebilir bir bilgi havuzu oluşturulmalıdır. Veri gizliliği ve mağdur güvenliği her zaman ön planda tutulmalıdır.

5. Sağlık ve Üreme Hakları

Her bireyin toplumsal cinsiyetinden bağımsız olarak kaliteli sağlık hizmetlerine erişimi ve kendi bedeni üzerinde karar verme hakkı, temel bir insan hakkıdır ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin ayrılmaz bir parçasıdır.

- **Eşit ve Erişilebilir Sağlık Hizmetleri:** Herkesin toplumsal cinsiyetinden bağımsız olarak, ayrımcılığa uğramadan, kaliteli, uygun fiyatlı ve erişilebilir sağlık hizmetlerine erişimi sağlanmalıdır. Bu, özellikle kadınların ve trans bireylerin sağlık ihtiyaçlarına yönelik özel hizmetleri (jinekolojik sağlık, trans sağlık hizmetleri, ruh sağlığı hizmetleri) de kapsamalıdır. Sağlık hizmetlerinde cinsiyetçi veya ayrımcı yaklaşımlar engellenmelidir.
- **Bireyin Üreme Haklarının Güvence Altına Alınması:** Bireylerin kendi bedenleri,

cinsellikleri ve üreme sağlıkları hakkında özgürce ve bilinçli karar verme hakları güvence altına alınmalıdır. Bu, güvenli ve yasal kürtaj hizmetlerine erişim, modern doğum kontrol yöntemleri, annelik sağlığı hizmetleri ve cinsel yolla bulaşan enfeksiyonların önlenmesi ve tedavisini kapsar. Zorla kısırlaştırma veya zorla gebelik gibi uygulamalar kesinlikle yasaklanmalıdır. Ayrıca, rahim kanseri gibi ciddi sağlık risklerini önleyen HPV aşısının devlet tarafından ücretsiz olarak sağlanması ve toplumun erişiminin güvence altına alınması hayati öneme sahiptir.

- **Cinsiyete Duyarlı Sağlık Politikaları:** Sağlık politikaları, toplumsal cinsiyet farklılıklarını gözeten, kapsayıcı bir yaklaşımla oluşturulmalıdır. Sağlık profesyonelleri, toplumsal cinsiyet eşitliği, kesişimsellik, cinsel sağlık ve üreme hakları konularında eğitilmeli, hastalarla iletişimde cinsiyetçi veya yargılayıcı yaklaşımlardan kaçınılmalıdır.
- **Ruh Sağlığı Desteği:** Toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık, şiddet ve toplumsal baskıların yol açtığı ruh sağlığı sorunlarına yönelik erişilebilir, nitelikli ve stigmatize edici olmayan destek hizmetleri sunulmalıdır. Özellikle şiddet mağdurları ve ayrımcılığa maruz kalan toplumsal cinsiyet kimlikleri için özel ruh sağlığı programları geliştirilmelidir.

6. Medya ve Kültürde Eşit Temsil

Medya ve kültür, toplumsal cinsiyet rollerinin inşasında, yeniden üretiminde ve toplumsal algıların şekillenmesinde güçlü araçlardır. Eşitlikçi bir toplum için bu alanlarda köklü bir dönüşüm elzemdir.

- **Stereotiplerin Kırılması ve Çeşitliliğin Teşviki:** Medyada, reklamlarda, filmlerde, dizilerde, müzikte ve diğer kültürel ürünlerde toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının yeniden üretilmesinin önüne geçilmelidir. Medya organları, eşitlikçi, çeşitliliği yansıtan ve farklı toplumsal cinsiyet kimliklerini olumlu, gerçekçi ve güçlendirici bir şekilde temsil eden içerikler üretmeye teşvik edilmelidir. Gazeteciler, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda eğitilmeli, cinsiyetçi dil ve söylemlerden, ayrımcı tasvirlerden kaçınılmalıdır. Bireyler için toplumsal cinsiyet odaklı medya okuryazarlığı programları yaygınlaştırılmalı; böylece cinsiyetçi söylemler fark edilebilir ve bilinçli tepkiler geliştirilebilir.
- **Sanat ve Kültürde Eşitlik:** Sanat ve kültür alanında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için kadın sanatçıların, yazarların, yönetmenlerin, müzisyenlerin ve diğer toplumsal cinsiyet kimliklerinden sanatçıların desteklenmesi, eserlerinin görünürlüğünün artırılması ve kültürel kurumlardaki (müzeler, galeriler, tiyatrolar, orkestralar) karar alma pozisyonlarında eşit temsili sağlanması gerekmektedir. Kültürel mirasın yorumlanmasında da toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifi benimsenmelidir.
- **Dijital Ortamda Güvenlik ve Eşitlik:** Dijital platformlarda ve sosyal medyada

toplumsal cinsiyete dayalı taciz, nefret söylemi, dezenformasyon ve şiddetle mücadele edilmeli, bu tür içeriklerin hızla kaldırılması için yasal ve teknik önlemler alınmalıdır. Dijital okuryazarlık ve siber güvenlik eğitimleri yaygınlaştırılmalı, bireylerin online ortamlarda kendilerini güvende hissetmeleri sağlanmalıdır.

Bölüm 3: Katılımcı Demokrasi ve Uygulama Mekanizmaları – Ortak Akılla Yönetim

Bu sözleşmenin hedeflerine ulaşılması, yalnızca yasal düzenlemelerle değil, aynı zamanda katılımcı demokrasinin temel taşlarını oluşturan mekanizmaların etkin bir şekilde kullanılmasıyla mümkün olacaktır. Bu mekanizmalar, vatandaşların karar alma süreçlerine doğrudan katılımını sağlayarak, politikaların daha kapsayıcı, adil ve etkili olmasını güvence altına alır ve toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesini tabana yayar.

- **Yerel ve Ulusal Halk Meclisleri ve Forumlar:** Toplumsal cinsiyet eşitliği konularının yerel ve ulusal düzeyde, geniş halk katılımıyla tartışılabileceği, sorunların tespit edilebileceği ve çözüm önerilerinin geliştirilebileceği düzenli halk meclisleri ve forumlar kurulmalıdır. Bu platformlar, farklı toplumsal cinsiyet kimliklerinden bireylerin, sivil toplum kuruluşlarının, akademisyenlerin ve ilgili paydaşların bir araya gelerek ortak akıl üretmesini, deneyimlerini paylaşmasını ve politika önerileri sunmasını sağlamalıdır. Bu meclislerin kararları, karar alıcılar tarafından ciddiyle değerlendirilmelidir.
- **Dijital Katılım ve E-Demokrasi Platformları:** Bireylerin online olarak politika önerileri sunabileceği, mevcut yasa ve uygulamalar hakkında geri bildirimde bulunabileceği, kamuoyu yoklamalarına katılabileceği ve karar alma süreçlerini şeffaf bir şekilde takip edebileceği güvenli, erişilebilir ve kullanıcı dostu dijital platformlar oluşturulmalıdır. Bu platformlar, dijital uçurumu göz önünde bulundurarak, herkesin katılımını teşvik etmeli, dijital okuryazarlık eğitimleri ile desteklenmelidir. Anonim katılım imkanları da sunularak ifade özgürlüğü güvence altına alınmalıdır.
- **Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komiteleri ve Danışma Kurulları:** Kamu kurumlarında, yerel yönetimlerde, üniversitelerde, sendikalarda, meslek odalarında ve sivil toplum kuruluşlarında toplumsal cinsiyet eşitliği komiteleri ve danışma kurulları kurulmalı veya mevcut olanlar güçlendirilmelidir. Bu komiteler, ilgili kurumların politikalarını toplumsal cinsiyet perspektifiyle değerlendirmeli, somut öneriler sunmalı ve karar alma süreçlerine aktif olarak dahil olmalıdır. Bu komitelerin üyeleri, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda uzman ve çeşitliliğe sahip olmalıdır.
- **Vatandaş Panelleri ve Jüri Sistemleri:** Belirli konularda (örneğin, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetle mücadele stratejileri, eğitim müfredatı reformu, ekonomik kalkınma planları) vatandaşların rastgele seçilerek oluşturulan paneller veya jüri sistemleri aracılığıyla derinlemesine tartışmalar yapması ve politika önerileri sunması teşvik edilmelidir. Bu sistemler, uzman görüşleriyle birlikte halkın

sağduyusunu ve deneyimlerini bir araya getirerek daha meşru ve kapsayıcı kararlar alınmasına olanak tanır.

- **Şeffaf ve Katılımcı Bütçeleme Süreçleri:** Kamu bütçelerinin hazırlanması, tahsis edilmesi ve harcanması süreçleri toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifiyle şeffaf hale getirilmelidir. Vatandaşların ve sivil toplum kuruluşlarının bütçeleme süreçlerine katılımı sağlanmalı, kaynakların toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine ulaşmada nasıl kullanıldığına dair bilgilere kolayca erişebilmelidir. Bütçe harcamalarının toplumsal cinsiyet eşitliği üzerindeki etkileri düzenli olarak analiz edilmeli ve kamuoyuyla paylaşılmalıdır. Ayrıca, siyasi partilerin kendi bütçeleri de denetlenebilir ve şeffaf olmalı; seçim dönemlerinde kadın adaylara ayrılan kaynakların eşit ve adil şekilde kullanılmasını güvence altına alacak mekanizmalar oluşturulmalıdır.
- **Erişilebilir Bilgi ve Veri Paylaşımı:** Toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili tüm veriler, araştırma raporları, politika belgeleri ve ilerleme göstergeleri, halkın kolayca erişebileceği, anlaşılır, açık ve güncel formatlarda (açık veri) sunulmalıdır. Bilgiye erişim, bilinçli katılımın ve hesap verebilirliğin temelini oluşturur.
- **Eğitim ve Kapasite Geliştirme:** Katılımcı demokrasi mekanizmalarının etkin kullanımı için hem vatandaşların hem de kamu görevlilerinin toplumsal cinsiyet eşitliği, katılımcılık becerileri, insan hakları ve kesişimsellik konularında düzenli eğitimler alması ve kapasitelerinin geliştirilmesi önemlidir. Bu eğitimler, bilinç düzeyini artıracak ve aktif katılımı teşvik edecektir.

Bölüm 4: Sorumluluk Alanları – Ortak Bir Mücadele

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, tek bir kurumun veya grubun değil, tüm toplumun ortak sorumluluğudur. Bu mücadelede her paydaşın belirli rolleri ve sorumlulukları bulunmaktadır ve bu rollerin etkin bir şekilde yerine getirilmesi, ortak hedefe ulaşmada kilit öneme sahiptir:

- **Devlet ve Kamu Kurumları:** Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak amacıyla yasal çerçeveyi oluşturmak, uluslararası sözleşmeleri iç hukuka aktarmak, politikaları geliştirmek ve uygulamak, hizmetleri sunmak, ayrımcılığı ve şiddeti denetlemek ve uluslararası sözleşmelere tam uyum sağlamakla yükümlüdür. Devlet, tüm kamu hizmetlerinin cinsiyet eşitliği perspektifiyle sunulmasını sağlamalıdır.
- **Yerel Yönetimler:** Yerel düzeyde toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarını uygulamak, yerel ihtiyaçlara uygun hizmetler sunmak (örneğin kadın sığınma evleri, kreşler, yaşlı bakım evleri), yerel halkın katılımını sağlamak ve toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık çalışmaları yürütmekle sorumludur. Yerel yönetimler, katılımcı bütçeleme süreçlerini hayata geçirmelidir.

- **Sivil Toplum Kuruluşları (STK'lar):** Toplumsal cinsiyet eşitliği alanında savunuculuk yapmak, farkındalık yaratmak, mağdurlara hizmet sunmak, devlet politikalarını izlemek ve değerlendirmek, politika önerileri geliştirmek ve katılımcı süreçleri teşvik etmekle önemli bir role sahiptir. STK'lar, toplumun farklı kesimlerinin sesini duyurma konusunda köprü görevi görür.
- **Özel Sektör:** İş yerleri, eşitlikçi politikalar uygulamak, cinsiyete dayalı ayrımcılığı önlemek, eşit ücret sağlamak ve kadınların ile diğer toplumsal cinsiyet kimliklerinin liderlik pozisyonlarına yükselmesini desteklemekle yükümlüdür. Esnek çalışma modelleri sunmalı, toplumsal cinsiyet eşitliği projelerine yatırım yapmalı ve kurumsal sosyal sorumluluk kapsamında öncü rol oynamalıdır. Ayrıca, kadın çalışanların regl dönemlerinde ihtiyaçlarına uygun şekilde ücretli veya ücretsiz izin kullanabilmeleri sağlanmalıdır.
- **Akademi ve Araştırma Kurumları:** Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin nedenleri ve sonuçları hakkında bilimsel araştırmalar yapmak, güvenilir veri toplamak, kanıta dayalı politika önerileri geliştirmek ve toplumu doğru bilgilerle aydınlatmakla yükümlüdür. Toplumsal cinsiyet çalışmaları alanındaki araştırmalar desteklenmelidir.
- **Medya:** Toplumsal cinsiyet kalıp yargılarından arınmış, eşitlikçi ve kapsayıcı içerikler üretmek, farkındalık yaratmak, toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesini desteklemek ve şiddeti meşrulaştıran veya normalleştiren yayınlardan kaçınmakla sorumludur. Medya, toplumsal değişimin önemli bir aktörüdür.
- **Bireyler:** Kendi önyargılarını sorgulamak, eşitlikçi davranışlar sergilemek, toplumsal cinsiyete dayalı şiddete karşı durmak, katılımcı süreçlere dahil olmak ve toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesine aktif olarak destek vermekle sorumludur. Bireysel farkındalık ve eylem, toplumsal değişimin temelini oluşturur.
- **Kriz Duyarlılığı ve Hukuki Önlemler:** Toplumsal cinsiyet eşitliği, krizlerde de geri plana atılamaz. Doğal afetler, pandemiler ve acil durumlarda kadınlar ve marjinal gruplar için özel koruma önlemleri alınacak; kaynaklar, eğitim ve hizmetler eşitlik perspektifiyle dağıtılacaktır. Aynı zamanda, toplumsal cinsiyet kimliği, cinsel yönelim ve cinsiyet ifadesine dayalı nefret suçları açıkça tanımlanacak ve etkin şekilde cezalandırılacaktır. Mevcut yasa ve yönetmelikler, eşitliği engelleyen hükümler açısından gözden geçirilecek ve revize edilecektir. Eşitlik, sadece normal zamanlarda değil, kriz anlarında da vazgeçilmezdir.

Bölüm 5: Uluslararası İş birliği ve Dayanışma

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği küresel bir sorundur; çözümü de ancak uluslararası iş birliği ve dayanışmayla mümkündür. Uluslararası sözleşmeler, taraf devletlere eşitlik ve güvenliği sağlama yükümlülüğü getirir; ayrımcılığın ve şiddetin her biçimi yasaklanır, mağdurlar korunur ve failer cezalandırılır. Eğitim, sağlık, istihdam, siyasi temsil ve

medeni haklar gibi tüm alanlarda eşitlik güvence altına alınmalıdır. BM Güvenlik Konseyi'nin 1325 sayılı "Kadın, Barış ve Güvenlik" Kararı uyarınca, kadınlar barış ve müzakere süreçlerinde aktif rol almalıdır. Ülkeler arası bilgi ve deneyim paylaşımı, ortak projeler ve küresel dayanışma teşvik edilmeli; uluslararası kalkınma yardımları toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerini destekleyecek şekilde kullanılmalıdır. İzleme ve değerlendirme mekanizmalarıyla tüm ilerlemeler şeffaf biçimde raporlanmalı ve hesap verebilirlik sağlanmalıdır.

- **Uluslararası Sözleşmelerin Tam Uygulanması:** Uluslararası sözleşmelerin ruhuna uygun ulusal yasaların çıkarılması ve denetlenmesi esastır. Bu sözleşmelerin tam ve eksiksiz uygulanması, toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine ulaşmada kilit rol oynamaktadır. Taraf devletler, bu sözleşmelerden doğan yükümlülüklerini yerine getirme konusunda düzenli olarak raporlama yapmalı ve uluslararası denetim mekanizmalarına tam şeffaflıkla katkıda bulunmalıdır.

- **Uluslararası Sözleşmelerden Temel İlkeler ve Ortak Hedefler**

Toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesinde uluslararası hukukun temelini oluşturan sözleşmeler, taraf devletlere önemli yükümlülükler getirmektedir. Bu sözleşmelerin ortak temel maddeleri, eşitliğin ve güvenliğin sağlanması için bir yol haritası sunar:

- **Ayrımcılığın Kapsamlı Tanımı ve Ortadan Kaldırılması:** Bu sözleşmeler, cinsiyete dayalı her türlü ayrımcılığın (siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya herhangi bir alanda) kapsamlı bir tanımını sunar ve yaşamın tüm alanlarında ortadan kaldırılmasını hedefler. Bu, ayrımcılık yaratan mevcut yasaların, yönetmeliklerin, geleneklerin ve uygulamaların değiştirilmesini veya tamamen kaldırılmasını içerir. Amaç, fiili eşitliğin sağlanmasıdır.
- **Devletin Kapsamlı Yükümlülükleri ve Bütüncül Politikalar:** Taraf devletler, kadınlara karşı ayrımcılığın ve şiddetin her biçimini yasaklayan, önleyen, faillerin etkin bir şekilde kovuşturulmasını ve cezalandırılmasını sağlayan kapsamlı politikalar izlemeyi taahhüt eder. Bu, şiddet mağdurlarının korunması ve yardım edilmesi için bütüncül bir çerçeve, politikalar ve tedbirler geliştirmeyi, ayrıca kamu hizmetlerinin toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifiyle sunulmasını içerir.
- **Toplumsal Cinsiyet Roller ve Kalıp Yargıların Dönüşümü:** Uluslararası sözleşmeler, toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının, önyargıların ve zararlı sosyal normların ortadan kaldırılması için uygun tedbirlerin alınmasını esas alır. Bu, erkeklerin ve kadınların sosyal ve kültürel davranış kalıplarını değiştirmeyi, anneliğin toplumsal bir işlev olarak anlaşılmasını ve çocuk yetiştirmede erkeklerin ve kadınların ortak sorumluluğunun kabulünü vurgular. Medyanın ve eğitimin bu dönüşümdeki rolü özellikle belirtilir.
- **Şiddetle Mücadele ve Mağdur Desteği:** Kadınlara yönelik her türlü şiddete (fiziksel, cinsel, psikolojik, ekonomik, dijital şiddet, zorla evlendirme, kadın sünneti gibi) karşı sıfır tolerans politikası benimsenir ve şiddetin önlenmesi, korunma, kovuşturma ve bütüncül politikalar olmak üzere dört ana sütun üzerine inşa edilir.

Şiddet mağdurlarına yönelik yeterli sayıda ve erişilebilir sığınma evleri, kriz merkezleri, danışmanlık, hukuki ve psikososyal destek hizmetlerinin sağlanması hedeflenir. Mağdurların ikincil mağduriyet yaşamaması için özel önlemler alınması da bu kapsamdadır.

- **Hayatın Her Alanında Eşit Haklar ve Fırsatlar:** Eğitimde ayrımcılığın önlenmesi (eğitime eşit erişim, cinsiyetçi müfredatın kaldırılması), istihdamda eşitlik (eşit işe eşit ücret, ücret şeffaflığı, işgücüne katılımın artırılması, bakım yükünün paylaşımı), sağlıkta eşitlik (üreme hakları dahil, cinsel sağlık hizmetlerine erişim), siyasal ve kamusal yaşamda eşit temsil (seçme ve seçilme hakkı), medeni haklar, hukuk önünde eşitlik, aile ve evlilik hayatında eşit haklar gibi tüm alanlarda kadınların erkeklerle eşit haklara ve fırsatlara sahip olması güvence altına alınır.
- **İzleme ve Değerlendirme Mekanizmaları:** Sözleşmelerin uygulanmasının bağımsız uzmanlar tarafından düzenli olarak izlenmesi ve değerlendirilmesi, ilerlemelerin şeffaf bir şekilde raporlanması ve kamuoyuyla paylaşılması sağlanır. Bu mekanizmalar, taraf devletlerin taahhütlerini yerine getirme konusunda hesap verebilirliğini artırır ve eksikliklerin giderilmesi için öneriler sunar.
- **Küresel Dayanışma:** Toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesinde uluslararası dayanışma ve iş birliği büyük önem taşır. Ülkeler arası bilgi ve deneyim paylaşımı, ortak projeler geliştirme ve küresel ağların güçlendirilmesi teşvik edilmelidir. Bu, sınır ötesi sorunlarla mücadelede ve iyi uygulamaların yaygınlaştırılmasında kritik bir rol oynar.
- **Kalkınma Yardımları:** Uluslararası kalkınma yardımları, toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerini destekleyecek şekilde tasarlanmalı ve uygulanmalıdır. Bu yardımlar, özellikle dezavantajlı bölgelerdeki ve gruplardaki kadınların ve toplumsal cinsiyet kimliklerinin güçlendirilmesine odaklanmalıdır.

Bölüm 6: İzleme ve Değerlendirme – İlerlemenin Ölçülmesi

Sözleşmemizde belirlenen hedeflere ulaşıp ulaşılmadığını izlemek ve değerlendirmek, sürecin şeffaflığı, hesap verebilirliği ve etkinliği için hayati öneme sahiptir. Sürekli izleme ve değerlendirme, politikaların işe yarayıp yaramadığını anlamamızı ve gerektiğinde düzeltici adımlar atmamızı sağlar.

- **Düzenli ve Kapsamlı Raporlama:** Kamu kurumları, yerel yönetimler, özel sektör ve ilgili tüm paydaşlar, toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine yönelik ilerlemelerini düzenli ve kapsamlı bir şekilde raporlamalıdır. Bu raporlar, nicel (sayısal veriler, istatistikler) ve nitel (deneyimler, hikayeler, iyi uygulamalar) verileri içermeli, cinsiyete ve kesişimsel kimliklere göre ayrıştırılmış olmalı ve kamuoyuyla kolayca erişilebilir, anlaşılır ve şeffaf bir şekilde paylaşılmalıdır.

- **Bağımsız İzleme Mekanizmaları:** Sivil toplum kuruluşları, bağımsız uzmanlar ve akademik kurumlar tarafından oluşturulan izleme mekanizmaları güçlendirilmeli ve bu mekanizmaların raporları dikkate alınmalıdır. Bu bağımsız denetim, resmi raporların doğruluğunu teyit etmeye ve eksiklikleri tespit etmeye yardımcı olur.
- **Göstergelerin Geliştirilmesi ve Veri Toplama:** Toplumsal cinsiyet eşitliği alanındaki ilerlemeyi ölçmek için uluslararası standartlara uygun, kapsayıcı, duyarlı ve ölçülebilir göstergeler geliştirilmeli ve düzenli olarak veri toplanmalıdır. Bu göstergeler, sadece çıktıları değil, aynı zamanda süreçleri ve etkileri de ölçmelidir. Veri toplama süreçleri, gizliliği ve etik ilkeleri gözetmelidir.
- **Düzeltilici Eylemler ve Politika Ayarlamaları:** İzleme ve değerlendirme sonuçlarına göre, belirlenen hedeflere ulaşamayan veya beklenenin altında kalan alanlarda düzeltici eylemler hızla planlanmalı ve uygulanmalıdır. Politikalar, elde edilen veriler ve geri bildirimler doğrultusunda sürekli olarak gözden geçirilmeli ve güncellenmelidir. Bu, dinamik ve öğrenen bir yaklaşımı benimsemeyi gerektirir.

Sonuç: Eşitlik İçin Ortak Bir Gelecek

Bu sözleşme, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sadece bir ideal değil, aynı zamanda ulaşılabilir, somut ve her bireyin yaşamını dönüştürecek bir gerçeklik olduğunu ilan etmektedir. Bu, sadece kadınların değil, tüm toplumun refahı, barışı, sürdürülebilir kalkınması ve insanlık onurunun tam olarak tezahürü için elzemdir. Eşitlik, adalet ve kapsayıcılık ilkeleri üzerine kurulu bir toplum, her bireyin potansiyelini tam olarak gerçekleştirebildiği, şiddet ve ayrımcılıktan uzak, onurlu, özgür ve güvenli bir yaşam sürebildiği bir toplumdur.

Bu kapsamlı hedeflere ulaşmak için, her bir bireyin, kurumun, sektörün ve paydaşın aktif katılımına, sarsılmaz kararlılığına ve iş birliğine ihtiyacımız var. Katılımcı demokrasi mekanizmaları aracılığıyla, ortak akılla, kolektif çabayla ve sürekli bir diyalogla, toplumsal cinsiyet eşitliğinin hüküm sürdüğü, daha adil, daha eşit, daha barışçıl ve daha insancıl bir dünya inşa edebiliriz. Bu yolculukta her adım önemlidir ve her ses değerlidir.

Unutmayalım ki, eşit ve adil bir dünya, ancak ve ancak hep birlikte, el ele vererek inşa edilebilir. Bu sözleşme, bu ortak inşa sürecinin başlangıç noktası ve yol göstericisidir.

